

УДК94:338.439:63](477.83/.86):355.65.08(438)]”192/193”

DOI: 10.30970/fhi.2025.26.5177

THE CONTRIBUTION OF INDUSTRY AND AGRICULTURE IN EASTERN GALICIA TO SUPPLYING THE ARMY OF INTERWAR POLAND

Roman MASYK

Ivan Franko National University of Lviv

Department of Local History

1, Universytetska str., 79000, Lviv, Ukraine

e-mail: roman.masyk@lnu.edu.ua

ORCID ID: 0000-0003-4969-7702

One of the most important points of the state defence is a proper army's providing. In this article, we will consider not only supplying the army with weapons, but also with food, clothing, fuel, etc. I distinguish three stages in the supply of the Polish army between the two world wars. The first stage was from the end of the World War I to April 1921. At that time, Poland continued military operations against Ukrainians and Bolsheviks. That is why the army's providing was very important. The second stage was from 1921 to 1935. During that stage, the army's supply was similar to other countries. The third stage was from 1935 to 1939. At that time, the Polish government was concerned with supplying the army due to the threat of a new war, primarily with Germany. During the interwar period, the industry and the agriculture of the Eastern Galicia provided the Polish army with weapons, raw materials, clothes, provisions etc. However, the interests and possibilities to get orders were less than during Austria-Hungary. Uncertain legislation, a tendency to centralise orders, and other economic and political reasons limited the ability of Eastern Galicia's factories to supply the Polish army.

Keywords: Eastern Galicia, army's providing, agriculture, industry, weapons, provisions, clothes.

Proper provisioning of the army is one of the most important elements of national defence. This refers to not only how the authorities supplied the army with weapons, but also with food, clothing, fuel and other items necessary for its normal functioning.

I distinguish three stages in the supply of the army in interwar Poland. The first stage lasted from the end of World War I to April 1921. At that time, Poland continued its military operations against the Ukrainians and Bolsheviks. That is why it was particularly important to provide for the army. The second stage lasted from 1921 to 1935. At that time, supplies to the army were similar to other government orders for works and goods. The third stage lasted from 1935 to 1939, when the Polish government paid more attention to supplying the army because it felt threatened by a new war, primarily with the Third Reich.

The law governing the provisioning of the Polish Army

For Poland, the war did not end with the conclusion of World War I. The economy had to work for the army, which was fighting against the Ukrainians and Bolsheviks. The authorities could supply the army completely by requisitioning supplies from the population, especially food and clothing, and forcing people to work for the war effort. This often took place without legal justification, based solely on military expediency¹.

When Poland took control of Eastern Galicia, Austrian law on military provisions continued to apply there at first. It defined military provisions, obligations, and methods of collection, payments and compensation. In practice, it was difficult to comply with the provisions of these acts. The law provided for cash payments for supplying the army, but the war was long, so the state issued promissory notes more and more often².

The shortage and continuation of the war forced the new government to maintain restrictions on food trade and the obligation of peasants to give part of their produce to the state. Raw materials, semi-finished products and industrial goods were subject to sequestration. Only the end of the war with the Bolsheviks made it possible to lift restrictions on the trade of agricultural crops³.

¹ Aldona Podolska-Meducka, *Od wojny do wojny. System świadczeń wojennych w Polsce w latach 1918–1921*. (Warszawa: Oficyna wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej, 2011), 28–32.

² Ibidem, 70–79, 83–94.

³ “Dekret o sekwestrze surowców, półfabrykatów i towarów”, *Dziennik Praw Państwa Polskiego* (dalej – *DzPPP*), No.17, poz. 44, (1918): 105–106; Kazimierz Krzyżanowski, *Wydatki wojskowe Polski w latach 1918–1939*. (Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1976), 27; Aldona Podolska-Meducka, *Od wojny do wojny. System świadczeń wojennych w Polsce w latach 1918–1921*. (Warszawa: Oficyna wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej, 2011), 45–46; “Ustawa z dnia 29 lipca 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/1920”, *DzPPP*, No.64, poz. 381, (1919): 669–672; “Ustawa z dnia 23 stycznia 1920 r. w sprawie zmiany art. 3 Ustawy z dnia 18 listopada 1919 roku o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20”,

In the spring of 1919, Poland began to adopt legislation designed to support the army during the ongoing war. The aim was to standardise these provisions throughout Poland. The authorities adopted a number of laws regulating the supply of the army: on supplying the army with equipment (11 April 1919), establishing and calculating military losses (10 May 1919), providing accommodation for the army (8 April 1919); personal supplies (25 July 1919); railways (27 March 1920); post, radiotelegraph, telegraph and telephone during wartime (18 December 1920). The most important of these was the law on supplying the army with goods. The authorities changed and expanded it in accordance with the events of the war. The law was in force until 17 April 1921. The duty of supply included: transport, food, alcohol, hay, medicines, lighting equipment, paper and other office supplies, metal, rags, weapons and ammunition, equipment necessary for the accommodation of troops; real estate; communications. Although the government completed the work on establishing the accounts in 1922, it did not finally resolve the issue of compensation for military supplies. It was difficult to calculate the losses in terms of population, because other warring parties requisitioned supplies at the same time as the Polish army. Therefore, the commissions created to carry out the calculations continued their work long after the war⁴.

After April 1921, the law governing the procurement of works and goods by other state institutions governed military supplies. The biggest problem with Polish state procurement was the lack of regulation. This caused considerable difficulties for suppliers. This was repeatedly emphasised by the business community⁵. It was only in 1923 that the government began to develop regulations governing state orders for works and goods⁶. Despite this, the authorities did not pass a law for a long time, which prevented them from taking advantage of the favourable economic conditions of the mid-1920s. The Ministry of Industry and Trade (Ministerstwo Przemysłu i Handlu) prepared new draft laws, which were generally supported by the business community, actively discussing the provisions of the draft acts and pointing out their individual shortcomings⁷.

Finally, on 15 February 1933, the parliament passed a law on supplies and works for state finances, self-government and public law institutions⁸. After that, preparations began for an executive order to implement the law. The government issued it only on 29 January 1937⁹. Later, the provisions of these acts were refined. For example, in 1938, the Ministry of Industry and Trade developed a draft executive order to the law to give

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (dalej – *DzURP*), No.6, poz. 40, (1920): 72–73; “Ustawa z dnia 9 lipca 1920 r. o aprowizacji na rok gospodarczy 1920/21”, *DzURP*, No. 56, poz. 348, (1920): 946–950; “Ustawa z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postanowieniu Ministerstwa Aproprowizacji w stan likwidacji”, *DzURP*, No. 63, poz. 389 (1921): 1053–1054.

⁴ Kazimierz Krzyżanowski, *Wydatki wojskowe Polski w latach 1918–1939*. (Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1976), 26; Aldona Podolska-Meducka, “Komisje rekwizycyjne polskiego systemu świadczeń wojennych po wojnie z bolszewikami”, w książce *Gospodarka i społeczeństwo a wojskowość na ziemiach polskich*, red. Tomasz Głowiński, Krzysztof Popiński, (Wrocław: GAJT, 2010), 111–141; Idem, *Od wojny do wojny. System świadczeń wojennych w Polsce w latach 1918–1921*. (Warszawa: Oficyna wydawnicza Skoły Głównej Handlowej, 2011), 95–145, 199, 223–231, 352, 353–388; “Ustawa z dnia 8 kwietnia 1919 r. o dostarczaniu mieszkań na potrzeby wojska”, *DzPPP*, No.31, poz. 262, (1919): 425–426; “Ustawa z dnia 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych”, *DzPPP*, No.32, poz. 264 (1919): 429–432; “Ustawa z dnia 10 maja 1919 r. o ustaleniu i oszacowaniu świadczeń i strat wojennych”, *DzPPP*, No.41, poz. 298 (1919): 491–495; “Ustawa z dnia 25 lipca 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych”, *DzURP*, No.67, poz. 401 (1919): 712–714; “Ustawa z dnia 28 października 1919 r. w sprawie zmiany ustawy o rzeczowych świadczeniach wojennych z dnia 11 kwietnia 1919 r.”, *DzURP*, No.86, poz. 470, (1919): 862; “Ustawa z dnia 27 marca 1920 r. o kolejach w czasie wojny”, *DzURP*, No.27, poz. 160, (1920): 436–437; “Ustawa z dnia 23 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej i częściowej zmiany ustawy z dnia 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych”, *DzURP*, No.37, poz. 212, (1920): 535; “Ustawa z dnia 18 grudnia 1920 r. o pocztach, radjotelegrafach, telegrafach i telefonach w czasie wojny”, *DzURP*, 1, nr. 7, poz. 36, (1921): 83–85.

⁵ “Ankieta w sprawie postulatów przemysłu i handlu”, *Wiadomości gospodarcze*, No.16, (1923): 228; “Ankiety i konferencje”, *Wiadomości gospodarcze*, No.6, (1926): 99; “Posiedzenie plenarne Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie”, *Wiadomości gospodarcze*, No.7, (1923): 98; No.16, (1923): 223–224; No.6, (1926): 94; No.12, (1926): 198; *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1927*, (Lwów: Prasa Nowa, 1929), 57; *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1929*, (Lwów: Prasa Nowa, 1930), 26–27; *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1930*, (Lwów: Prasa Nowa, 1931), 34.

⁶ *Wiadomości gospodarcze*, No.16, (1923): 223–224.

⁷ *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1926*, (Lwów: Prasa Nowa, 1927), 59; *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1931*, (Lwów: Prasa Nowa, 1932), 46–47; *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1932*, (Lwów: Prasa Nowa, 1933), 96.

⁸ “Ustawa z dnia 15 lutego 1933 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucyj prawa publicznego”, *DzURP*, No.19, poz. 127, (1933): 377–378.

⁹ “Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucyj prawa publicznego”, *DzURP*, No.13, poz. 92, (1937): 148–158.

preference to goods made from Polish raw materials when placing orders¹⁰. In practice, the main problems in public procurement have not been resolved.

In the mid-1930s, the authorities adopted a series of regulations to improve the provisioning of the Polish army. On 26 October 1934, two decrees were issued by the President of Poland on the personal provisioning of the army (amended on 26 May 1939) and on supplies. On 30 March 1939, the Sejm passed several laws in case of war: on the evacuation of administrations, people and property from territories under threat; on the general obligation to provide supplies¹¹.

Problems with government procurement

At the beginning of independence, Poland faced many problems. Among them was the fact that in November 1918 there was no unified military organisation. The creation of the army was chaotic. The authorities supplied it from stocks left over after the World War I and from requisitions. At the same time, there were no unified rules for supplying the army. The authorities supplied individual military units with food and other necessary items, taking into account regional circumstances. Gradually, the government began to form bodies to organise supplies to the army. The Economic Department of the Ministry of Military Affairs (Departament Gospodarczy Ministerstwa Spraw Wojskowych) and the Main Army Supply Office (Główny Urząd Zaopatrzenia Armii) were responsible for this. The military authorities, in supplying the army, had to cooperate with the civil authorities, primarily with the Ministry of Food Supply (Ministerstwo Aprowizacji). The military also had to deal with the State Grain Office (Państwowy Urząd Zbożowy), the Main Import and Export Office (Główny Urząd Przywozu i Wywozu), and others. This was difficult to do in a situation where the war had destroyed Poland's economy and the government had not yet managed to restore it. Scientists estimate industrial losses during the World War I alone at almost 10 billion Swiss francs in gold. The state had to revive industry and agriculture at its own expense, as private capital was weak. The crisis in agriculture was the main obstacle to the proper supply of food and hay to the army. Losses due to war damage and requisitions led to a significant reduction in harvests. For example, in 1919, compared to pre-war times, the harvests were wheat – 4%, rye – 60%, oats – 70%, barley – 67% and potatoes – 68%. The grain deficit in 1919–1920 reached 260,000 tonnes, and in 1921, it grew to 1 million tonnes¹².

After 1921, military procurement took a back seat to Poland's economic problems. The army was subsidised, but in the event of war, it was not sufficiently equipped. Only after the death of Józef Piłsudski and the growth of Germany's military power did the danger become apparent. In 1935, the government began to pay more attention to Poland's ability to repel the threat of war with Germany, and the need to strengthen its military capabilities was realised¹³.

In supplying the army, industry and agriculture in Eastern Galicia faced similar problems to those encountered in other government contracts. Unlike other customers, the Ministry of Military Affairs usually paid manufacturers on time¹⁴.

¹⁰ Львівське воєводське управління, Державний архів Львівської області (далі – ДАЛО), ф. 1, оп. 18, спр. 2674, арк. 30–31.

¹¹ “Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 maja 1939 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o osobistych świadczeniach wojennych”, *DzURP*, No.48, poz. 308, (1939): 813–815; Marek Jabłonowski, *Wobec zagrożenia wojną. Wojsko a gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1935–1939*. (Warszawa: ASPRA-JR, 2001), 44–45; “Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o osobistych świadczeniach wojennych”, *DzURP*, No.95, poz. 858, (1934): 2009–2013; “Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych”, *DzURP*, No.95, poz. 859, (1934): 2014–2027; “Ustawa z dnia 30 marca 1939 r. o wycofaniu urzędów, ludności i mienia z zagrożonych obszarów Państwa”, *DzURP*, No.29, poz. 197, (1939): 585–587; “Ustawa z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych”, *DzURP*, No.30, poz. 200, (1939): 589–604.

¹² Jerzy Gołębiowski, *Przemysł wojenny w Polsce 1918–1939*. (Kraków: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1990), 12–15; Marek Jabłonowski, *Wobec zagrożenia wojną. Wojsko a gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1935–1939*. (Warszawa: ASPRA-JR, 2001), 9–10, 15–16, 28, 126–171; Aldona Podolska-Meducka, *Od wojny do wojny. System świadczeń wojennych w Polsce w latach 1918–1921*. (Warszawa: Oficyna wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej, 2011), 42–49; “Ustawa z dnia 11 kwietnia 1919 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Zaopatrywania Armii”, *DzPPP*, nr. 32, poz. 265, (1919): 432–433.

¹³ Marek Jabłonowski, *Wobec zagrożenia wojną. Wojsko a gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1935–1939*. (Warszawa: ASPRA-JR, 2001), 9–10.

¹⁴ *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1933*. (Lwów: Prasa Nowa, 1934), 65; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1934*. (Lwów: Prasa Nowa, 1935), 64; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1935*. (Lwów: Prasa Nowa, 1936): 61.

The lack of regulation of legal norms in public procurement caused many problems for manufacturers. Customers tried to reduce costs, often disregarding the quality of work or goods. The government allowed companies that were not qualified and did not pay taxes to participate in the auctions, which created unfair competition for companies with good reputations¹⁵.

Listening to the complaints of the economic self-government, the military authorities tried to meet the entrepreneurs halfway. In particular, in 1932, experts delegated by the Chamber of Industry and Commerce (Izba przemysłowo-handlowa) in L'viv were admitted to all tenders in Eastern Galicia¹⁶. However, the result was insignificant. With the announcement of the auction, the military authorities began verbal negotiations to reduce the price of the products¹⁷. In this case, the Chamber of Commerce and Industry appealed to the Command of Corps District VI (Dowództwo Okręgu Korpusowego VI) in L'viv to abandon this practice. However, this did not happen completely¹⁸.

The second significant problem was that the government mainly placed orders with companies based in the capital. This was repeatedly emphasised by the business community of Eastern Galicia¹⁹. Despite the government's assurances that it did not plan to centralise orders and that contracts were concluded with local firms²⁰, in practice, enterprises outside Eastern Galicia supplied the state²¹. This practice contributed to the bankruptcy of many provincial enterprises, as many of them operated solely based on state orders²².

Another problem was competition from state-owned enterprises²³. The military often ordered works and goods to artisan schools, prisons, military units, etc.²⁴ Only in 1936, the Central Administration of Quartermaster Supplies (Kierownictwo Centralnego Zaopatrzenia Intendenckiego) in Warsaw asked the Chamber of Industry and Commerce in L'viv to provide information about companies that could fulfil orders for various goods needed by the army. The Chamber of Industry and Commerce in L'viv reported on several dozen industrial and craft firms in Eastern Galicia²⁵. This meant that the military authorities began to explore the region's potential to supply the arm.

Galician artisans lost the most in military orders in interwar Poland. Until the end of World War I, they constantly supplied the army. In Eastern Galicia, artisans created unions that worked for this purpose. Only the Ukrainian-Polish and Polish-Bolshevik wars stopped such supplies. Many unions fell into decline. As early as 1919, the Ministry of Military Affairs understood that craft unions needed to be revived and placed

¹⁵ "Konferencja z delegacją Ministerstwa Przemysłu i Handlu", *Wiadomości gospodarcze*, No. 18, (1926): 278; *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1925*. (Lwów: Prasa, 1926), 32; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1934*. (Lwów: Prasa Nowa, 1935), 63.

¹⁶ *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1932*. (Lwów: Prasa Nowa, 1933), 97.

¹⁷ *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1933*. (Lwów: Prasa Nowa, 1934), 63–64.

¹⁸ *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1934*. (Lwów: Prasa Nowa, 1935), 67; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1935*. (Lwów: Prasa Nowa, 1936), 59; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1936*. (Lwów: Prasa Nowa, 1937), 76.

¹⁹ "Konferencja w sprawie dostaw rządowych", *Wiadomości gospodarcze*, No.24, (1924):353; "Pan Minister Przemysłu i Handlu w Izbie handlowej i przemysłowej", *Wiadomości gospodarcze*, No.23, (1924): 330; "Posiedzenie plenarne Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie", *Wiadomości gospodarcze*, No.1, (1925): 5; No.11, (1925): 165–166; No.7, (1927): 114; No.24, (1928): 479; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1935*. (Lwów: Prasa Nowa, 1936), s. 59; "Zebranie plenarne Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie", *Wiadomości gospodarcze*, No.6, (1930): 98.

²⁰ "Posiedzenie plenarne Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie", *Wiadomości gospodarcze*, No.19, (1927): 322.

²¹ Львівське воєводське управління, ДАЛО, ф. 1, оп. 3, спр. 878, арк. 2 зв; "Posiedzenie plenarne Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie", *Wiadomości gospodarcze*, No.18–19, (1925): 254; No.12, (1926): 198; *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1930*. (Lwów: Prasa Nowa, 1931), 35; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1933*. (Lwów: Prasa Nowa, 1934), 67; "Z Komitetu doradczego Izby handlowej i przemysłowej dla spraw rękodzielniczych", *Wiadomości gospodarcze*, No.13–14, (1924): 202.

²² Львівське воєводське управління, ДАЛО, ф. 1, оп. 18, спр. 1824, арк. 1–1 зв; *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1930*. (Lwów: Prasa Nowa, 1931), 35.

²³ *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1930*. (Lwów: Prasa Nowa, 1931), 35–36; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1935*. (Lwów: Prasa Nowa, 1936), 59.

²⁴ *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1934*. (Lwów: Prasa Nowa, 1935), 63; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1936*. (Lwów: Prasa Nowa, 1937), 76.

²⁵ *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1936*. (Lwów: Prasa Nowa, 1937), 79.

orders with some of them. However, the empty state treasury prevented this from developing. Orders became fewer and fewer. Between 1922 and 1925, the Chamber of Industry and Commerce in L'viv discussed the issue of craft supplies to the army several times, appealed to the government on this matter, and attempted to revive the guilds while securing orders for them from the military. Despite the government's assurances, this failed to bring tangible results. At a time of financial problems, it was too expensive for the state to place orders with artisans. Crafts could not compete with factory industry because their production costs were higher. On the other hand, it could more quickly meet local demand for products. The desire to save money prevailed, and the government even deprived artisans of the opportunity to learn about the terms of placing orders with the military²⁶.

Only before World War II, with the increase in military needs, did artisans in Eastern Galicia begin to receive more orders. For example, in 1938, they supplied meat and fat to the district headquarters of Corps VI and X²⁷.

Orders placed by the Polish army with industrialists and peasants in Eastern Galicia

After the revival of statehood in Poland, there were no enterprises manufacturing *weapons*. Therefore, at the end of the 1910s, the authorities initiated the creation of a Polish military industry. Gradually, they built the first factories in the central regions of the state²⁸.

In contrast, the industry of Eastern Galicia produced few weapons. In the second half of 1922, the "Arma" Weapons and Machinery Factory (Fabryka Broni i Maszyn "Arma") began operating in L'viv. This enterprise repaired small arms and machine guns and converted Mosin rifles to 7.92 mm ammunition. The factory faced a number of problems. It had to obtain raw materials from Upper Silesia or import them. In order to operate continuously, the enterprise needed stable orders from the Polish army, but these were rare. Therefore, in addition to military weapons, the "Arma" factory also produced hunting weapons. This did not bring significant results, as foreign products dominated the Polish market, in particular English, Belgian and German. The L'viv factory needed special support from the government, special financing, long-term and possibly interest-free loans, etc., but the enterprise did not receive this. The government preferred to help factories in Warsaw and its surroundings. The enterprise from L'viv had to turn to foreign experts in weapons production constantly, as there were few such specialists in Eastern Galicia²⁹.

In order to improve the situation, in June 1931, the Bank of Regional Economy (Bank Gospodarstwa Krajowego) decided to sell the plant's shares to private individuals³⁰. This did not have the desired result and in 1934, the company ceased to operate³¹. In fact, factory production of weapons in Eastern Galicia ceased. Local specialists only repaired military weapons and produced hunting weapons. In October 1938, the authorities studied the issue of involving enterprises in the mobilisation plan. Only two companies from Eastern Galicia specialising in the production of weapons joined the discussions: the repair plant in Przemyśl (Zbrojownia No. 3) and the Eustachy Dmytrach Company in L'viv³².

In addition to weapons, Eastern Galicia produced other products necessary for military tasks. In particular, in 1932, the Potassium Salt Exploitation Company (Towarzystwo Eksploatacji Soli Potasowych) established

²⁶ Львівське воєводське управління, ДАЛЮ, ф. 1, оп. 18, спр. 909, арк. 70, 74; спр. 1568, арк. 66 зв; "Pan Minister Przemysłu i Handlu w Izbie handlowej i przemysłowej", *Wiadomości gospodarcze*, No.23, (1924): 332; "Posiedzenie plenarne Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie", *Wiadomości gospodarcze*, No.1, (1923): 2; No.23, (1923): 340; No.22, (1924): 316; No.6, (1925): 86; *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1925*. (Lwów: Prasa, 1926), 33–34; *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1926*. (Lwów: Prasa, 1927), 61–62; "Z komitetu doradczego Izby handlowej i przemysłowej dla spraw rękodzielniczych", *Wiadomości gospodarcze*, No.10, (1924): 150–151.

²⁷ Львівське воєводське управління, ДАЛЮ, ф. 1, оп. 18, спр. 2773, арк. 11.

²⁸ Jerzy Gołębiowski, *Przemysł wojenny w Polsce 1918–1939*. (Kraków: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1990), 15–22.

²⁹ *Sprawozdanie z czynności Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w latach 1922, 1923 i 1924*. (Lwów: Prasa, 1925), 183–184; *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1926*. (Lwów: Prasa, 1927), 150; *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1927*. (Lwów: Prasa Nowa, 1929), 153.

³⁰ Jerzy Gołębiowski, *Przemysł wojenny w Polsce 1918–1939*. (Kraków: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1990), 185–186.

³¹ Приватна фабрика зброї і амуніції "Арма", м. Львів, Центральний державний історичний архів України, м. Львів, ф. 558, спр. 1–7.

³² Marek Jabłonowski, *Wobec zagrożenia wojną. Wojsko a gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1935–1939*. (Warszawa: ASPRA-JR, 2001), 149–150.

a factory in Stebnyk that produced potassium sulfate and magnesium sulfate for the production of explosives³³. Instead, a rubber factory in Sianok (Polska Spółka dla Przemysłu Gumowego S. A.) produced gas masks for the army³⁴.

The State Oil Refinery (Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych Polmin) in Drohobych supplied oil and oil products to the army. This is not to say that other oil companies did not participate, but the prices for their products were very low for the state, so private companies sold only surplus to the army. In the early 1920s, when the army was short of petroleum products, the government tried to regulate this matter and introduced an obligation for private firms to sell them at prices that were significantly lower than world market prices. In 1922, the state made the turnover of crude oil and petroleum products dependent on a number of obligations, including mandatory supplies to the army and other state institutions³⁵.

Until the mid-1930s, Poland had not formulated a raw materials policy strategy. This, together with the crisis of 1929–1935, led to stagnation in the oil industry. At the same time, foreign owners, who were the majority in the industry, pursued policies that were inconsistent with Polish military and economic interests. It was only in 1935 that the authorities began to study the problem of raw materials in detail. The army needed fuel, so they advocated increasing the profitability of oil companies, prospecting, modernising oil refineries, and creating a military reserve of petroleum products. Part of this plan the government had to implement by laying oil pipelines to the Central Industrial District (Centralny Okręg Przemysłowy) and building fuel and oil warehouses³⁶.

In the first years after the revival of Poland in the context of the war with the Ukrainians and Bolsheviks, the Polish army needed a lot of *food*. There were many problems: a destroyed village, poor harvests, and an empty state treasury. The military tried to buy food and hay directly from producers. This caused resistance from local offices of the Ministry of Provisioning (Ministerstwo Apropowizacji). The growth of the army and the corresponding increase in its demand for food led to numerous unlawful requisitions. Despite all these measures, the authorities failed to supply the army in full³⁷.

The war was ending, and the government began to reorganise the bodies responsible for controlling the circulation of basic goods in the region during the war. From 1 September 1921, the voivodship authorities in L'viv and Krakow performed their functions³⁸. Later, the government liquidated enterprises that performed specific tasks for the army³⁹.

The supply of food for the Polish army by the peasants of Eastern Galicia had its own peculiarities, particularly in the early 1920s. First, the war destroyed Galicia more than other regions of the state. Peasants had to rebuild their households primarily and were unable to supply food, hay, etc. Second, the peasants in Eastern Galicia were mostly Ukrainians. They remembered the Polish-Ukrainian war, and they saw supplying the products of their labour to the recent enemy as a betrayal of national interests. Therefore, in Eastern Galicia, more than anywhere else in Poland, peasants refused to supply food to the army, and no longer paid the mandatory in-kind military tribute. This was the case in the early 1920s. Later, with few exceptions, the peasants of Eastern Galicia normally supplied the army with food, hay, etc.

However, from the mid-1920s onwards, economic rather than political issues drove the supply of food to the Polish army. The military authorities bought food and hay as needed, and at a time of good economic conditions. They did so in order to buy as cheaply as possible⁴⁰. The authorities created special bodies to

³³ Jerzy Gołębiowski, *Przemysł wojenny w Polsce 1918–1939*. (Kraków: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1990), 176–178.

³⁴ Jerzy Gołębiowski, *Przemysł wojenny w Polsce 1918–1939*. (Kraków: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1990), 228–229; Marek Jabłonowski, *Wobec zagrożenia wojną. Wojsko a gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1935–1939*. (Warszawa: ASPRA-JR, 2001), 117; “Przemysł gumowy w Sanoku”, *Polska Zbrojnia. Specjalny dodatek poświęcony C. O. P.*, (1939): 34; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1934*. (Lwów: Prasa Nowa, 1935), 65; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1935*. (Lwów: Prasa Nowa, 1936), 61; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1936*. (Lwów: Prasa Nowa, 1937), 78.

³⁵ *Sprawozdanie z czynności Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w latach 1922, 1923 i 1924*. (Lwów: Prasa, 1925), 111–112.

³⁶ Marek Jabłonowski, *Wobec zagrożenia wojną. Wojsko a gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1935–1939*. (Warszawa: ASPRA-JR, 2001), 47–48, 54, 63–74.

³⁷ Marek Jabłonowski, *Wobec zagrożenia wojną. Wojsko a gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1935–1939*. (Warszawa: ASPRA-JR, 2001), 75–76; Aldona Podolska-Meducka, *Od wojny do wojny. System świadczeń wojennych w Polsce w latach 1918–1921*. (Warszawa: Oficyna wydawnicza Skoły Głównej Handlowej, 2011), 47, 49–52, 188–189, 203–211, 307–317.

³⁸ Львівське воєводське управління, ДАЛЮ, ф. 1, оп. 11, спр. 89, арк. 3, 11, 36–37.

³⁹ Jerzy Gołębiowski, *Przemysł wojenny w Polsce 1918–1939*. (Kraków: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1990), 37–38.

⁴⁰ *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1926*. (Lwów: Prasa, 1927), 60.

resolve misunderstandings between the military and peasants who supplied food. For example, in October 1927, the government formed arbitration commissions for orders of grain for the army. They were to include experts from the economic environment and representatives of the military leadership⁴¹.

Some military supply departments (Wojskowy Zakład Zaopatrzenia Intendenckiego) announced food auctions late. This caused difficulties for trading companies. The military authorities also regularly bought from firms in the capital, regardless of the quality and price of the goods, but in line with the government's policy of centralising public procurement⁴². In 1927, the government began to decentralise the supply of food, hay and straw to the army. At the auctions, the commission paid more attention to quality⁴³.

Especially in the 1930s, the army bought food directly from peasant producers, bypassing trading firms. In this way, the military authorities fostered disloyal competition and deprived food traders of the possibility of normal calculation. Peasant producers themselves often sold more to the army than they could produce. Thus, they became intermediaries in the food trade, but never paid taxes on it⁴⁴.

It was important for the agriculture of Eastern Galicia to have privileges for the transport of goods. In 1932, the military authorities stopped issuing military transport letters, which were supposed to transport goods for the army at a reduced rate. In this way, they demanded that the supplier pay for the transport. This complicated the supply of food, given the high tariffs, which reached 30% of the cost of the goods. After the introduction of this practice, many military units from western and central voivodships refused to transport food from Eastern Galicia⁴⁵.

Speaking about the supply of food for the army and navy, we cannot ignore the producers of canned food from Eastern Galicia, especially the Zygmunt Rucker factory in L'viv. In the interwar period, they constantly supplied the army with canned meat, vegetables, and coffee⁴⁶. Canned food producers were dependent on orders from the army, as civilians bought few such products, and there were almost no exports. By the mid-1920s, Polish factories were competing with US producers for government orders. This was surprising to the economic environment, as American goods they bought for dollars; by supporting importers, the government was encouraging foreign producers to compete with Polish ones, even though the quality of their products was similar⁴⁷. From 1932, the L'viv-based company supplied mainly canned meat, as it could not compete with factories in Vilnius and Warsaw⁴⁸. The supply of canned food to the army was of great importance in Poland, as there were not many refrigerators. In 1939, 14 factories with a production capacity of 200,000 per day produced canned food. In 1938, Polish enterprises produced 704 thousand units of canned food⁴⁹.

At the end of the 1920s, the Polish government began to study the ability of the regions to provide the army with food in case of war. On 2 March 1928, the Ministry of Agriculture (Ministerstwo Rolnictwa) issued a decree requiring the compilation of relevant statistics. There were problems at the time because local authorities did not have the money to do so⁵⁰.

⁴¹ Львівське воєводське управління, ДАЛО, ф. 1, оп. 10, спр. 7, арк. 87а, 88–88зв.

⁴² *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1931*. (Lwów: Prasa Nowa, 1932), 48.

⁴³ *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1927*. (Lwów: Prasa Nowa, 1929), 58.

⁴⁴ *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1926*. (Lwów: Prasa, 1927), 61; *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1932*. (Lwów: Prasa Nowa, 1933), 97; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1934*. (Lwów: Prasa Nowa, 1935), 65; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1936*. (Lwów: Prasa Nowa, 1937), 77.

⁴⁵ *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1932*. (Lwów: Prasa Nowa, 1933), 97; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1933*. (Lwów: Prasa Nowa, 1934), 65.

⁴⁶ *Sprawozdanie z czynności Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w latach 1922, 1923 i 1924*. (Lwów: Prasa, 1925), 153; *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1932*. (Lwów: Prasa Nowa, 1933), 97; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1933*. (Lwów: Prasa Nowa, 1934), 65; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1934*. (Lwów: Prasa Nowa, 1935), 64; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1936*. (Lwów: Prasa Nowa, 1937), 77.

⁴⁷ *Sprawozdanie z czynności Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w latach 1922, 1923 i 1924*. (Lwów: Prasa, 1925), 155.

⁴⁸ *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1932*. (Lwów: Prasa Nowa, 1933), 97; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1933*. (Lwów: Prasa Nowa, 1934), 65; *Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1934*. (Lwów: Prasa Nowa, 1935), 64.

⁴⁹ Marek Jabłonowski, *Wobec zagrożenia wojną. Wojsko a gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1935–1939*. (Warszawa: ASPRA-JR, 2001), 120–121.

⁵⁰ Львівське воєводське управління, ДАЛО, ф. 1, оп. 4, спр. 563, арк. 10–16.

It was only in the mid-1930s that the government began to study the possibilities of agriculture in the event of war. In June 1935, the leadership of the District VI Corps conducted relevant trainings in Eastern Galicia. During the trainings and mobilisations, the Ministry of Military Affairs, taking into account the tense relations between the military and civilians, obliged to pay market prices for food. The military installed them jointly with the local authorities in the area of the training⁵¹. The authorities conducted such studies throughout Poland. On their basis, the Secretariat of the Defence Committee of the Polish-Lithuanian Commonwealth (Sekretariat Komitetu Obrony Rzeczypospolitej) issued a document on the readiness of agriculture for war in November 1936. The main thing was that a single body should be in charge of food supply. On 11 February 1938, the Secretariat of Defence of the Republic of Poland adopted two resolutions that were to regulate the management of food supply, and on 22 February, the President signed the relevant decree. The government set up agencies to deal with food supply and developed the necessary programmes⁵².

Also in the mid-1930s, the army began to interfere with the structure of agricultural land. This often contradicted economic interests, but was important in case of war. The military entered into discussions with civilians. For example, in 1934, the leadership of the VI Corps District appealed to the L'viv voivode to issue a state letter removing forests from parcelisation, as this was to convert forest soils to agricultural ones⁵³.

It was also important to provide the army with clothing and footwear. This was especially problematic during the military events of 1918–1921. At the time, the Ministry of Military Affairs had no stocks, so it had to buy on the free market and requisition. The situation on the eastern front was the most difficult, so in October 1919 the authorities decided to carry out a general requisition of winter clothing in the so-called eastern lands⁵⁴.

On 25 August 1920, the Council of State Defence (Rady Obrony Państwa) issued an order for a one-time tribute to the army. This meant clothes, shoes, etc. The civilian population had to deliver 300,000 pants, 300,000 shoes, 600,000 underwear, and 300,000 mats suitable for use within 20 days of the announcement. In this case, we faced problems. For example, in their old age, people in Horodenka could not pay tribute because the Ukrainian army had looted the local wealthy Poles. In some places, the Ukrainian population sabotaged the collection of this tribute. Since it was difficult to collect the tribute in goods, the Ministry of the Interior (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych) issued an order that the balance of the tribute was to be collected in cash. However, this also did not bring the expected results⁵⁵.

After the end of hostilities, the biggest problem was taking into account the interests of private producers in supplying clothing for the army. In L'viv in the mid-1920s, three clothing factories had received large orders from the army during the Austro-Hungarian period. In Poland, such orders came in only until 1924, when the leadership of the VI Corps District established its own factory. Thus, the military authorities deprived private entrepreneurs from Eastern Galicia of the opportunity to supply the army with clothing⁵⁶. The army set up this enterprise because it had limited funding and needed to equip itself quickly. The military enterprise did not last long. In early 1926, the authorities liquidated it⁵⁷.

In the following years, the army ordered few clothes in Eastern Galicia. The problem with the supply of uniforms was centralisation and competition with military enterprises that sewed not only for the army but also for other state institutions. This had a negative impact on the activities of the companies that produced clothing. When companies from Eastern Galicia received orders, the conditions made it difficult to fulfil

⁵¹ Львівське воєводське управління, ДАЛЮ, ф. 1, оп. 4, спр. 1195, арк. 1–2.

⁵² “Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 lutego 1938 r. o poruczeniu spraw aprowizacyjnych Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych”, *DzURP*, No.13, poz. 89, (1938): 127–128; Marek Jabłonowski, *Wobec zagrożenia wojną...*, s. 89–97.

⁵³ Львівське воєводське управління, ДАЛЮ, ф. 1, оп. 4, спр. 564, арк. 44–44зв, 49, 50 зв.

⁵⁴ Aldona Podolska-Meducka, *Od wojny do wojny. System świadczeń wojennych w Polsce w latach 1918–1921*. (Warszawa: Oficyna wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej, 2011), 190–193.

⁵⁵ Львівське воєводське управління, ДАЛЮ, ф. 1, оп. 11, спр. 227, арк. 3–4, 22, 26, 47а–48, 56–56 зв, 96, 113; Kazimierz Krzyżanowski, *Wydatki wojskowe Polski w latach 1918–1939*. (Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1976), 98; Aldona Podolska-Meducka, *Od wojny do wojny. System świadczeń wojennych w Polsce w latach 1918–1921*. (Warszawa: Oficyna wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej, 2011), 295–300; “Rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 25 sierpnia 1920 r. o jednorazowej daninie na potrzeby wojska”, *DzURP*, No.86, poz. 570, (1920): 1565–1567; “Rozporządzenie wykonawcze do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 25 sierpnia 1920 r. o jednorazowej daninie na potrzeby wojska”, *DzURP*, No.86, poz. 571, (1920): 1567–1572.

⁵⁶ *Sprawozdanie z czynności Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w latach 1922, 1923 i 1924*. (Lwów: Prasa, 1925), 201.

⁵⁷ Jerzy Gołębiowski, *Przemysł wojenny w Polsce 1918–1939*. (Kraków: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1990), 39–40.

them. The factories that supplied the uniforms complained that customers looking for a lower price often returned them because of the poor quality of the tailoring⁵⁸.

In addition to clothing, one of the companies from Eastern Galicia was involved in the centralised supply of blankets for the army. Due to intense competition in the textile industry and unprofitable tenders, prices fell to a level that did not allow for cost recovery. Suppliers were still fighting for orders in hopes of getting rid of at least some of the raw materials and getting some money⁵⁹.

Providing troops with transport was of particular importance immediately after the First World War. There was a great need for horses and carts. Companies that produced carts and materials for carts, horse harnesses were important. There was one such company in Przemyśl, which produced 4-5 carts a day. In September 1919, L'viv industrialists founded a similar company. After the war ended, they became unprofitable, and in 1921–1922, the owners liquidated these enterprises⁶⁰.

Later, the companies supplied vehicles to the army on an as-needed basis at below-market prices. The supply of transport for the army intensified in the mid-1930s, when the government carefully studied the capabilities of Poland's regions in case of war⁶¹.

Interwar Poland completely failed to take into account the interests and capabilities of Eastern Galicia in supplying the army. In fact, at that time, the opportunities to receive orders were less than under Austro-Hungarian rule. Unregulated law, the tendency to order mainly from capital firms, and other economic and political reasons hampered the ability of enterprises in Eastern Galicia to supply the Polish army.

Nevertheless, entrepreneurs in Eastern Galicia took part in supplying the Polish army. Although orders came on an ad hoc basis, the region's industry and agriculture supplied the army with some weapons, raw materials for explosives, petroleum products, food, clothing and transport. Since the capabilities of this part of the state were not fully utilised, the list of enterprises subject to mobilisation in October 1938 included only 12 from Eastern Galicia - nine from the District Directorate of the VI Corps and three from the District Directorate of the X Corps⁶².

ВНЕСОК ПРОМИСЛОВОСТІ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АРМІЇ МІЖВОЄННОЇ ПОЛЬЩІ

Роман МАСИК

Львівський національний університет імені Івана Франка
катедра історичного краєзнавства
вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна
e-mail: roman.masyk@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-4969-7702

У статті розглядається забезпечення війська міжвоєнної Польщі зброєю, харчами, одягом, паливом тощо. У забезпеченні польської армії можна виділити три періоди. Перший тривав від кінця Першої світової війни до квітня 1921 року. У той час Польща продовжувала військові операції проти українців і більшовиків. Тому забезпечення армії було дуже важливим. Другий період тривав з 1921 по 1935 рік. У цей період потреби армії дещо зменшилися, зважаючи на мирний час. Третій період тривав з 1935 до 1939 року. У той час польський уряд більше дбав про забезпечення армії через загрозу нової війни, насамперед з Німеччиною.

Коли Польща заволоділа Східною Галичиною, то тут в перший час продовжувало діяти австрійське право про забезпечення війська. Дефіцит і продовження війни змусили нову владу залишити обмеження в торгівлі харчами, обов'язок селян віддавати державі частину їхніх виробів. Сировина півфабрикати і товари промислового походження підлягали секвестру. Навесні 1919 р. в Польщі почали ухвалювати право, яке мало забезпечувати військо в час війни, яка продовжувалася. До обов'язку забезпечення включили: транспорт, харчі, алкоголь, сіно, ліки, засоби для освітлення, папір та інше канцелярське приладдя, метал, ганчірки, зброю і амуніцію, засоби, необхідні для розміщення війська; нерухомість; зв'язок. Після квітня 1921 р. забезпечення війська керувалося правом, за яким замовляли роботи і предмети інші державні інституції. В середині 1930-х рр. ухвалили низку нормативних актів, які мали покращити забезпечення

⁵⁸ *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1926.* (Lwów: Prasa, 1927), 62; *Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1928.* (Lwów: Prasa Nowa, 1930), 28–29.

⁵⁹ *Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1932.* (Lwów: Prasa Nowa, 1933), 97.

⁶⁰ Jerzy Gołębiowski, *Przemyśl wojenny w Polsce 1918–1939.* (Kraków: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1990), 37–38.

⁶¹ Львівське воєводське управління, ДАЛО, ф. 1, оп. 4, спр. 1195, арк. 1–2.

⁶² Marek Jabłonowski, *Wobec zagrożenia wojną. Wojsko a gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1935–1939.* (Warszawa: ASPRA-JR, 2001), 380–382.

польського війська: про евакуацію управлінь, людності і майна з територій, які перебували під загрозою; про загальний обов'язок забезпечення речами.

На початку незалежності Польща зіткнулася з багатьма проблемами. Не було уніфікованих правил забезпечення війська. Окремим військовим відділенням постачали харчі й інші потрібні речі, зважаючи на регіональні обставини. Поступово почали формувати органи, які організовували постачання війську. Військова влада, забезпечуючи військо, мусіла співпрацювати з цивільною. Це було складно зробити за умов, коли в Польщі була зруйнована й ще не відновлена економіка. Після 1921 р. справа військового забезпечення була на маргінесі економічних проблем Польщі. Військо дотувалося, але в разі війни воно не було достатньо забезпечене. Лише після 1935 р. почали активно звертати увагу на можливості Польщі відбити загрозу в разі війни з Німеччиною, зрозуміли необхідність зміцнювати військовий потенціал.

Промисловість Східної Галичини надавала польському війську свою продукцію, виконувало потрібні йому роботи. У Східній Галичині мало виробляли військової зброї, здебільшого обмежувалися її ремонтом. Тут продукували вибухові матеріали (Стебник) і протигазу (Сянок). Місцеві промисловці постачали війську нафтопродукти.

Найбільше промисловість і сільське господарство Східної Галичини постачало польському війську харчів. Наприкінці 1910-х – на початку 1920-х років це здійснювали через реквізиції, а пізніше – через аукціони. Окремі фірми спеціально налаштовувалися на військові постачання. Наприклад, фабрика Зигмунта Рукера у Львові постійно постачала війську м'ясні, овочеві і кавові консерви.

На загал, промисловість і сільське господарство Східної Галичини постачало польському війську мало продукції. Так сталося, бо влада міжвоєнної Польщі все більше намагалася централізувати ці процеси й віддавала перевагу підприємствам з Варшави.

Ключові слова: Східна Галичина, постачання армії, сільське господарство, промисловість, зброя, продовольство, одяг.

REFERENCES

- “Ankieta w sprawie postulatów przemysłu i handlu”, *Wiadomości gospodarcze*, No.16, (1923): 227–229.
- “Ankiety i konferencje”, *Wiadomości gospodarcze*, No.6, (1926): 98–99.
- “Dekret o sekwetrze surowców, półfabrykatów i towarów”, *DzPPP*, No.17, poz. 44, (1918): 105–106.
- “Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 lutego 1938 r. o poruczeniu spraw aprowizacyjnych Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych”, *DzURP*, No.13, poz. 89, (1938): 127–128.
- “Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 maja 1939 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o osobistych świadczeniach wojennych”, *DzURP*, No.48, poz. 308, (1939): 813–815.
- Gołębiowski, Jerzy, *Przemysł wojenny w Polsce 1918–1939*. (Kraków: Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1990).
- Jabłonowski, Marek, *Wobec zagrożenia wojną. Wojsko a gospodarka Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1935–1939*. (Warszawa: ASPRA-JR, 2001).
- “Konferencja w sprawie dostaw rządowych”, *Wiadomości gospodarcze*, No.24, (1924): 353.
- “Konferencja z delegacją Ministerstwa Przemysłu i Handlu”, *Wiadomości gospodarcze*, No.18, (1926): 274–284.
- Krzyżanowski, Kazimierz, *Wydatki wojskowe Polski w latach 1918–1939*. (Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1976).
- Lvivske voievodske upravlinnia, Derzhavnyi arkhiv Lvivskoi oblasti, f. 1, op. 3, nr. 878; op. 4, nr. 563, 564, 1195; op. 10, nr. 7, op. 11, nr. 89, 227; op. 18, nr. 909, 1568, 1824, 2674, 2773.
- “Pan Minister Przemysłu i Handlu w Izbie handlowej i przemysłowej”, *Wiadomości gospodarcze*, No.23, (1924): 329–334.
- Podolska-Meducka, Aldona, “Komisje rekwizycyjne polskiego systemu świadczeń wojennych po wojnie z bolszewikami”, w książce *Gospodarka i społeczeństwo a wojskowość na ziemiach polskich*, red. Tomasz Głowiński, Krzysztof Popiński, (Wrocław: GAJT, 2010), 111–141.
- Podolska-Meducka, Aldona, *Od wojny do wojny. System świadczeń wojennych w Polsce w latach 1918–1921*. (Warszawa: Oficyna wydawnicza Skoły Głównej Handlowej, 2011).
- “Posiedzenie plenarne Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie”, *Wiadomości gospodarcze*, No.1, (1923): 1–4; No.7, (1923): 95–98; No.16, (1923):143–147; No.23, (1923): 339–344; No.22 (1924): 315–320; No.1, (1925): 1–6; No.6, (1925): 85–91; No.11, (1925): 165–170; No.18–19, (1925): 353–359; No.6, (1926): 89–95; No.12, (1926): 195–204; No.7 (1927): 113–118; No.19, (1927): 321–328.
- Prywatna fabryka zbroi i amunicii “Arma”, m. Lviv, Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy, m. Lviv, f. 558, nr. 1–7.
- “Przemysł gumowy w Sanoku”, *Polska Zbrojnia. Specjalny dodatek poświęcony C. O. P.*, (1939): 34:
- “Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o osobistych świadczeniach wojennych”, *DzURP*, No.95, poz. 858, (1934): 2009–2013.
- “Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych”, *DzURP*, No.95, poz. 859, (1934): 2014–2027.
- “Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucyj prawa publicznego”, *DzURP*, No.13, poz. 92, (1937): 148–158.
- “Rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 25 sierpnia 1920 r. o jednorazowej daninie na potrzeby wojska”, *DzURP*, No.86, poz. 570, (1920): 1565–1567.

- “Rozporządzenie wykonawcze do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 25 sierpnia 1920 r. o jednorazowej daninie na potrzeby wojska”, *DzURP*, No.86, poz. 571, (1920): 1567–1572.
- Sprawozdanie z czynności Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w latach 1922, 1923 i 1924.* (Lwów: Prasa, 1925).
- Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1929.* (Lwów: Prasa Nowa, 1930).
- Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1930.* (Lwów: Prasa Nowa, 1931).
- Sprawozdanie z czynności Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie za rok 1931.* (Lwów: Prasa Nowa, 1932).
- Sprawozdanie z czynności Izby Przemysłowo-Handlowej we Lwowie za rok 1932.* (Lwów: Prasa Nowa, 1933).
- Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1933.* (Lwów: Prasa Nowa, 1934).
- Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1934.* (Lwów: Prasa Nowa, 1935).
- Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1935.* (Lwów: Prasa Nowa, 1936).
- Sprawozdanie z czynności oraz o stanie gospodarczym w okręgu Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1936.* (Lwów: Prasa Nowa, 1937).
- Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1925.* (Lwów: Prasa, 1926).
- Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1926.* (Lwów: Prasa, 1927).
- Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie w roku 1927.* (Lwów: Prasa Nowa, 1929).
- Sprawozdanie z czynności oraz protokoły posiedzeń plenarnych Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie w roku 1928.* (Lwów: Prasa Nowa, 1930).
- “Ustawa z dnia 10 maja 1919 r. o ustaleniu i oszacowaniu świadczeń i strat wojennych”, *DzPPP*, No.41, poz. 298 (1919): 491–495.
- “Ustawa z dnia 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych”, *DzPPP*, No.32, poz. 264 (1919): 429–432.
- “Ustawa z dnia 11 kwietnia 1919 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Zaopatrywania Armji”, *DzPPP*, nr. 32, poz. 265, (1919): 432–433.
- “Ustawa z dnia 15 lutego 1933 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucyj prawa publicznego”, *DzURP*, No.19, poz. 127, (1933): 377–378.
- “Ustawa z dnia 18 grudnia 1920 r. o pocztach, radjotelegrafach, telegrafach i telefonach w czasie wojny”, *DzURP*, 1, nr. 7, poz. 36, (1921): 83–85.
- “Ustawa z dnia 23 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przywrócenia mocy obowiązującej i częściowej zmiany ustawy z dnia 11 kwietnia 1919 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych”, *DzURP*, No.37, poz. 212, (1920): 535.
- “Ustawa z dnia 23 stycznia 1920 r. w sprawie zmiany art. 3 Ustawy z dnia 18 listopada 1919 roku o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/20”, *DzURP*, No.6, poz. 40, (1920): 72–73.
- “Ustawa z dnia 25 lipca 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych”, *DzURP*, No.67, poz. 401 (1919): 712–714.
- “Ustawa z dnia 27 marca 1920 r. o kolejach w czasie wojny”, *DzURP*, No.27, poz. 160, (1920): 436–437.
- “Ustawa z dnia 28 października 1919 r. w sprawie zmiany ustawy o rzeczowych świadczeniach wojennych z dnia 11 kwietnia 1919 r.”, *DzURP*, No.86, poz. 470, (1919): 862.
- “Ustawa z dnia 29 lipca 1919 r. o obrocie ziemiopłodami w roku gospodarczym 1919/1920”, *DzPPP*, No.64, poz. 381, (1919): 669–672.
- “Ustawa z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych”, *DzURP*, No.30, poz. 200, (1939): 589–604.
- “Ustawa z dnia 30 marca 1939 r. o wycofaniu urzędów, ludności i mienia z zagrożonych obszarów Państwa”, *DzURP*, No. 29, poz. 197, (1939): 585–587.
- “Ustawa z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postanowieniu Ministerstwa Apropowizacji w stan likwidacji”, *DzURP*, No.63, poz. 389 (1921): 1053–1054.
- “Ustawa z dnia 8 kwietnia 1919 r. o dostarczaniu mieszkań na potrzeby wojska”, *DzPPP*, No.31, poz. 262, (1919): 425–426.
- “Ustawa z dnia 9 lipca 1920 r. o aprowizacji na rok gospodarczy 1920/21”, *DzURP*, No.56, poz. 348, (1920): 946–950.
- Wiadomości gospodarcze*, No.16, (1923): 223–224.
- “Z Komitetu doradczego Izby handlowej i przemysłowej dla spraw rękodzielniczych”, *Wiadomości gospodarcze*, No.10, (1924): 150–151; No.13–14, (1924): 202.
- “Zebranie plenarne Izby przemysłowo-handlowej we Lwowie”, *Wiadomości gospodarcze*, No.6, (1930): 98.